

סילבוס

59720 - ניתוח מדיניות

תאריך עדכון אחרון 25-01-2024

4 HU Credits:

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: מדיניות ציבורית

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: שנתי

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ענת גופן, רענן סוליציאנו-קין

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: anat.gofen@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: אודי ניסן: ב 1830
ענבל הקמן: ב 18:00-19:00

מורי הקורס:

פרופ אודי ניסן,
פרופ ענת גופן,
ד"ר ערן פוליצר

תאור כללי של הקורס:

הסדנא תעסוק בתהליך של ניתוח מדיניות, תוך התמקדות בשלבים השונים של התהליך, ובכללם: זיהוי השחקנים המעורבים, שיתופם בתהליך העבודה, קביעת סדר יום, הגדרת הבעיה, זיהוי חלופות, והכרעה ביניהן. התוצר הסופי של ניתוח מדיניות, שאליו נכון הוא נייר מדיניות. לשם כך נעסוק בבניית תהליכי גיבוש מדיניות וכתובת נייר מדיניות, ובמושגי היסוד והליבה של תהליך עיצוב מדיניות. במהלך הסדנא יוצגו כלי חשיבה לניתוח בעיות מדיניות תוך כדי התנסות מעשית ראשונית בכתובת נייר מדיניות על בעיות אקטואליות וכן ניתוח ניירות מדיניות קיימים.

מטרות הקורס:

ניתוח מדיניות, תוך הכוונה ליצירת בעיות שניתן להתמודד איתן.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

כתובת נייר מדיניות

דרישות נוכחות (%) :

80% מהשיעורים

נוכחות בלפחות מרתון אחד ביום שישי ושני שיעורים המוקדשים לכך ביום שני
75%

שיטת ההוראה בקורס: שיעור וסדנא

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

2024 שיעור 1: מבוא ותכנית הסדנא

□ היכרות ותיאום ציפיות

□ מושגי יסוד: מדיניות ציבורית, קביעת מדיניות (מעגל המדיניות), שינוי מדיניות, ניתוח מדיניות ומחקר מדיניות

□ על המתח בין פקידות לפוליטיקאים

Radin A. B., (2000), *Beyond Machiavelli: Policy Analysis Comes of Ages*, Georgetown University Press, Washington, chapter 1

Civil Servants and Politics, A Delicate Balance, Neuhold & Vanhoonacker & Verhey, 2013 pages 12-22

22.01.2024 שיעור 2: ניתוח מדיניות (ציבורית)

□ תהליך ניתוח מדיניות במבט כולל

□ שינוי מדיניות בממשלה □ המציאות הקיימת

□ חוק ההסדרים, רקע, ביקורות והמצב הנוכחי

□ חשיבות שיפור התהליכים והקמת אגפי מדיניות במשרדי ממשלה

Bardach, E. 2000. *A Practical Guide for Policy Analysis: The Eightfold Path to More Effective Problem Solving. Part 1*

הזמנה לשרת ציבור, הצצה אל מאחורי הקלעים של המגזר הציבורי בישראל, ישראל דנציגר 2022, עמודים 74-127

29.01.2024 שיעור 3: קביעת סדר יום, מסגור בעיית המדיניות
□ איך סוגיות עולות לסדר יום?

□ שחקנים, אינטרסים ומסגור בעיית המדיניות

□ פירוט תהליך ניתוח מדיניות והבנת התוצר של הקורס □ כתיבת נייר מדיניות

Kingdon, J.W., (1995) *Agenda, Alternatives and Public Policy*, Glenview, IL: Scott, Foresman and Co. Chapter 8

Bardach, E. 2000. *A Practical Guide for Policy Analysis: The Eightfold Path to More Effective Problem Solving. Part 2:*
קריאת רשות :

Kingdon, J.W., (1995) *Agenda, Alternatives and Public Policy*, Glenview, IL: Scott, Foresman and Co. Chapter 1

Deleon P., (1999) □ *The stage approach to the policy process*□, in Sabatier P. (Ed), *Theories of the Policy Process*, Westview Press, chapter 2

Bardach, E. 2000. *A Practical Guide for Policy Analysis: The Eightfold Path to More Effective Problem Solving. Introduction + Pp. 1-15*

05.02.2024 שיעור 4: ה"טריגר" לניתוח מדיניות: זיהוי תופעות לא רצויות
□ כיצד מזהים תופעה לא רצויה?

□ האם ומדוע דרושה התערבות?

□ המעבר מתופעה בלתי רצויה לתופעות בלתי רצויות

Jordan, A. J., & Turnpenny, J. R. (Eds.). (2015). *The Tools of Policy Formulation: Actors, Capacities, Venues and Effects*, Cheltenham: Edward Elgar Publishing, Chapter 1:

<http://www.elgaronline.com/view/9781783477036.xml>

12.02.2024 שיעור 5: תופעות לא רצויות □ העמקה ודיון בתרגיל

19.02.2024 שיעור 6: הדגמה של תהליך ניתוח המדיניות (הצגת ניירות מדיניות משנים קודמות)
□ בשיעור זה יוצג מספר ניירות מדיניות משנים קודמות בכדי להבהיר מהו התוצר המצופה מניתוח מדיניות.

26.02.2024 שיעור 7: בעיית המדיניות

□ כיצד חושבים על בעיית מדיניות?

□ המשמעות של "הגדרת בעיה" וחשיבות ההבחנה בינה לבין התופעה הלא רצויה.

□ איך מוצע להגדיר את ה"בעיה": יעדים שמוצע לשרת, ערכים אחרים שאין לפגוע בהם, סוג האמצעים שיש לשקול .

□ הגדרת בעיה כזיהוי בעיה שניתן "לפתור"

Dery, D. (1984), *Problem Definition in Policy Analysis*, Kansas: University of Kansas Press, pp. xi -27.

Hammond, John S., Ralph L. Keeney, and Howard Raiffa. 2002. *Smart Choices: A Practical Guide to Making Better Life Decisions*, New York: Broadway Books, Chapters 2, 3.

04.03.2024 שיעור 8: הגדרת בעיית מדיניות, העמקה והדגמה
□ בשיעור זה ייערך גם דיון בהגדרות בעיה שונות שהועלו בתרגילים שהוגשו.

11.03.2024 שיעור 9: חלופות מדיניות

□ חלופות גנריות.

□ חלופות □ כיצד החלופות "מדברות" עם הגדרת הבעיה?

□ מה כולל מפרט חלופה ?

Weimer L. David & Vining R. Aidan, (1999) *Policy Analysis: Concepts and Practice*, Upper Saddle River, N.J.: Prentice Hall, Chapter 9.

Bardach, E. 2000. *A Practical Guide for Policy Analysis: The Eightfold Path to More Effective Problem Solving*. see Appendix

Stone D., (1988), *Policy paradox and political reason*, New York: Harper Collins Publishers, chapter 9 (p. 221-223)

Thaler, Richard, Cass Sunstein and John P. Balz. 2013. *Choice Architecture*, in *The Behavioral Foundations of Public Policy*, Eldar Shafir (Ed.), Princeton University Press, p. 428.

18.03.2024 שיעור 10: קריטריונים להערכת חלופות

השוואת החלופות על פי קריטריונים שונים (שעניינם לבחון כדאיות וישימות), ובהם:

- השגת יעדים .

- שמירה על ערכים (או מידת הפגיעה בהם).

- חישובי עלות מול תועלת - ניתוח כדאיות.

- התחלקות של תועלות ועלויות (מי זוכה ומי בוכה?)

- מבחני ישימות: פוליטית, מנהלית, ותנאים מגבילים נוספים (בתחום התקציבי, חוקי, אחר?)

- רגישות לאי-ודאות (מבחני רגישות אחרים?)

- השפעות עקיפות לרבות "השפעות רוחב "

- ערכים כלליים כקריטריונים □ זהירות מקריטריונים הניתנים לפירושים שונים (צדק, שוויון, חירות, איכות חיים וכיו"ב).

Bardach, E. (2000), *A Practical Guide for Policy Analysis*, NY Chatham House, pp. xiii-46;71-85

Weimer L. David & Vining R. Aidan, (1999) *Policy Analysis: Concepts and Practice*, Upper Saddle River, N.J.: Prentice Hall, Chapters 10-11

26.03.2024 שיעור 11: ישימות פוליטית, הלקוח והשחקנים

שימו לב! שיעור ביום שלישי במקום פורים

תכנית השיעורים: סמסטר ב '

06.05.2024 שיעור 12: כללי החלטה וכתיבת נייר מדיניות

Musso, J., R. Biller and R. Myrtle (2000), "Tradecraft: Professional Writing as Problem Solving", *Journal of Policy Analysis and Management*, 19(4): 635-646
קריאת רשות:

Hammond, John S., Ralph L. Keeney, and Howard Raiffa. 2002. *Smart Choices: A Practical Guide to Making Better Life Decisions*, New York: Broadway Books, Chapters 6.

20.05.2024 שיעור 13: ניתוח עלות-תועלת

Rosen & Gayer. 2010. *Public Finance, cost-benefit analysis*, chapter 8.
Lavee, Doron. 2009. *Const-Benefit analysis of constructing a filtration plant for the National Water Carrier in Israel*, *Water and Environment Journal* 23(4): 300-309.

27.05.2024 שיעור 14: ניתוח עלות-תועלת, העמקה

יתר השיעורים בסמסטר ב יכללו ייעוץ פרטני ומרתון ניירות המדיניות ככלל על כל סטודנט לקבוע במהלך חודש מאי עם המרצה או המתרגלת ולהציג את מהלך הליכה והלוגיקה של ניתוח המדיניות. לפגישה נדרש להגיע עם ניסוח בכתב של התופעות, הגדרת הבעיה ושמות החלופות שנבחרו.

נייר מדיניות אישי □ שלושה מרכיבים: מצגת, משוב על מצגת אחרת, ונייר סופי הגשת מצגת של נייר המדיניות עד ליום 09.06.2024 בשעה 16:00 (הנחיות להגשה יועלו לאתר הקורס).

תרגיל 4: משוב לניתוח מדיניות של סטודנט אחר □ עד 400 מילים הגשת משוב בכתב על מצגת נייר המדיניות של סטודנט אחר עד ליום 13.06.2024 בשעה 12:00. יש להגיש למודל וכן לסטודנט הממושב.

13+14.06.2023: מרתון ניירות מדיניות - ביום חמישי 13.06 המרתון יתקיים בין השעות 00:00-18:00. ביום שישי (14.06) בין השעות 09:00-13:00. שימו לב □ יש לשריין מועדים אלו □ הנוכחות בשני ימי המרתון חובה.

חומר חובה לקריאה:

2024 שיעור 1: מבוא ותכנית הסדנא

□ היכרות ותיאום ציפיות

□ מושגי יסוד: מדיניות ציבורית, קביעת מדיניות (מעגל המדיניות), שינוי מדיניות, ניתוח מדיניות ומחקר מדיניות

□ על המתח בין פקידות לפוליטיקאים

Radin A. B., (2000), *Beyond Machiavelli: Policy Analysis Comes of Ages*, Georgetown University Press, Washington, chapter 1

Civil Servants and Politics, A Delicate Balance, Neuhold & Vanhoonacker & Verhey, 2013 pages 12-22

22.01.2024 שיעור 2: ניתוח מדיניות (ציבורית)

□ תהליך ניתוח מדיניות במבט כולל

□ שינוי מדיניות בממשלה □ המציאות הקיימת

□ חוק ההסדרים, רקע, ביקורות והמצב הנוכחי

□ חשיבות שיפור התהליכים והקמת אגפי מדיניות במשרדי ממשלה

Bardach, E. 2000. *A Practical Guide for Policy Analysis: The Eightfold Path to More Effective Problem Solving. Part 1*
הזמנה לשרת ציבור, הצצה אל מאחורי הקלעים של המגזר הציבורי בישראל, ישראל דנציגר 2022,
עמודים 74-127

29.01.2024 שיעור 3: קביעת סדר יום, מסגור בעיית המדיניות
□ איך סוגיות עולות לסדר יום?

□ שחקנים, אינטרסים ומסגור בעיית המדיניות

□ פירוט תהליך ניתוח מדיניות והבנת התוצר של הקורס □ כתיבת נייר מדיניות

Kingdon, J.W., (1995) *Agenda, Alternatives and Public Policy*, Glenview, IL: Scott, Foresman and Co. Chapter 8

Bardach, E. 2000. *A Practical Guide for Policy Analysis: The Eightfold Path to More Effective Problem Solving. Part 2:*
קריאת רשות :

Kingdon, J.W., (1995) *Agenda, Alternatives and Public Policy*, Glenview, IL: Scott, Foresman and Co. Chapter 1

Deleon P., (1999) □ *The stage approach to the policy process*□, in Sabatier P. (Ed), *Theories of the Policy Process*, Westview Press, chapter 2

Bardach, E. 2000. *A Practical Guide for Policy Analysis: The Eightfold Path to More Effective Problem Solving. Introduction + Pp. 1-15*

05.02.2024 שיעור 4: ה"טריגר" לניתוח מדיניות: זיהוי תופעות לא רצויות
□ כיצד מזהים תופעה לא רצויה?

□ האם ומדוע דרושה התערבות?

□ המעבר מתופעה בלתי רצויה לתופעות בלתי רצויות

Jordan, A. J., & Turnpenny, J. R. (Eds.). (2015). *The Tools of Policy Formulation: Actors, Capacities, Venues and Effects*, Cheltenham: Edward Elgar Publishing, Chapter 1:

<http://www.elgaronline.com/view/9781783477036.xml>

12.02.2024 שיעור 5: תופעות לא רצויות □ העמקה ודיון בתרגיל

19.02.2024 שיעור 6: הדגמה של תהליך ניתוח המדיניות (הצגת ניירות מדיניות משנים קודמות)
□ בשיעור זה יוצג מספר ניירות מדיניות משנים קודמות בכדי להבהיר מהו התוצר המצופה מניתוח מדיניות.

26.02.2024 שיעור 7: בעיית המדיניות

□ כיצד חושבים על בעיית מדיניות?

□ המשמעות של "הגדרת בעיה" וחשיבות ההבחנה בינה לבין התופעה הלא רצויה.

□ איך מוצע להגדיר את "הבעיה": יעדים שמוצע לשרת, ערכים אחרים שאין לפגוע בהם, סוג האמצעים שיש לשקול.

□ הגדרת בעיה כזיהוי בעיה שניתן "לפתור"

Dery, D. (1984), *Problem Definition in Policy Analysis*, Kansas: University of Kansas Press, pp. xi -27.

Hammond, John S., Ralph L. Keeney, and Howard Raiffa. 2002. *Smart Choices: A*

Practical Guide to Making Better Life Decisions, New York: Broadway Books, Chapters 2, 3.

04.03.2024 שיעור 8: הגדרת בעיית מדיניות, העמקה והדגמה
□ בשיעור זה ייערך גם דיון בהגדרות בעיה שונות שהועלו בתרגילים שהוגשו.

11.03.2024 שיעור 9: חלופות מדיניות
□ חלופות גנריות.

□ חלופות □ כיצד החלופות "מדברות" עם הגדרת הבעיה?
□ מה כולל מפרט חלופה ?

Weimer L. David & Vining R. Aidan, (1999) *Policy Analysis: Concepts and Practice*, Upper Saddle River, N.J.: Prentice Hall, Chapter 9.

Bardach, E. 2000. *A Practical Guide for Policy Analysis: The Eightfold Path to More Effective Problem Solving*. see Appendix

Stone D., (1988), *Policy paradox and political reason*, New York: Harper Collins Publishers, chapter 9 (p. 221-223)

Thaler, Richard, Cass Sunstein and John P. Balz. 2013. *Choice Architecture*, in *The Behavioral Foundations of Public Policy*, Eldar Shafir (Ed.), Princeton University Press, p. 428.

18.03.2024 שיעור 10: קריטריונים להערכת חלופות
השוואת החלופות על פי קריטריונים שונים (שענינם לבחון כדאיות וישימות), ובהם:
- השגת יעדים .

- שמירה על ערכים (או מידת הפגיעה בהם).

- חישובי עלות מול תועלת - ניתוח כדאיות.

- התחלקות של תועלות ועלויות (מי זוכה ומי בוכה?)

- מבחני ישימות: פוליטית, מנהלית, ותנאים מגבילים נוספים (בתחום התקציבי, חוקי, אחר?)

- רגישות לאי-ודאות (מבחני רגישות אחרים?)

- השפעות עקיפות לרבות "השפעות רוחב"

- ערכים כלליים כקריטריונים □ זהירות מקריטריונים הניתנים לפירושים שונים (צדק, שוויון, חירות, איכות חיים וכיו"ב).

Bardach, E. (2000), *A Practical Guide for Policy Analysis*, NY Chatham House, pp. xiii-46;71-85

Weimer L. David & Vining R. Aidan, (1999) *Policy Analysis: Concepts and Practice*, Upper Saddle River, N.J.: Prentice Hall, Chapters 10-11

26.03.2024 שיעור 11: ישימות פוליטית, הלקוח והשחקנים
שימו לב! שיעור ביום שלישי במקום פורים

תכנית השיעורים: סמסטר ב '

06.05.2024 שיעור 12: כללי החלטה וכתובת נייר מדיניות
Musso, J., R. Biller and R. Myrtle (2000), *"Tradecraft: Professional Writing as*

Problem Solving", Journal of Policy Analysis and Management, 19(4): 635-646

קריאת רשות:

Hammond, John S., Ralph L. Keeney, and Howard Raiffa. 2002. *Smart Choices: A Practical Guide to Making Better Life Decisions*, New York: Broadway Books, Chapters 6.

20.05.2024 שיעור 13: ניתוח עלות-תועלת

Rosen & Gayer. 2010. *Public Finance, cost-benefit analysis*, chapter 8.

Lavee, Doron. 2009. *Cost-Benefit analysis of constructing a filtration plant for the National Water Carrier in Israel*, *Water and Environment Journal* 23(4): 300-309.

27.05.2024 שיעור 14: ניתוח עלות-תועלת, העמקה

יתר השיעורים בסמסטר ב יכללו ייעוץ פרטני ומרתון ניירות המדיניות ככלל על כל סטודנט לקבוע במהלך חודש מאי עם המרצה או המתרגלת ולהציג את מהלך הליכה והלוגיקה של ניתוח המדיניות. לפגישה נדרש להגיע עם ניסוח בכתב של התופעות, הגדרת הבעיה ושמות החלופות שנבחרו.

נייר מדיניות אישי □ שלושה מרכיבים: מצגת, משוב על מצגת אחרת, ונייר סופי הגשת מצגת של נייר המדיניות עד ליום 09.06.2024 בשעה 16:00 (הנחיות להגשה יועלו לאתר הקורס).

תרגיל 4: משוב לניתוח מדיניות של סטודנט אחר □ עד 400 מילים הגשת משוב בכתב על מצגת נייר המדיניות של סטודנט אחר עד ליום 13.06.2024 בשעה 12:00. יש להגיש למודל וכן לסטודנט הממושב.

13+14.06.2023: מרתון ניירות מדיניות - ביום חמישי 13.06 המרתון יתקיים בין השעות

00:00-18:00:9 ביום שישי (14.06) בין השעות 09:00-13:00.

שימו לב □ יש לשריין מועדים אלו □ הנוכחות בשני ימי המרתון חובה.

חומר לקריאה נוספת:

□ Radin A. Beryl, (2000), *Beyond Machiavelli: Policy Analysis Comes of Ages*, Georgetown University Press, Washington, chapter 1

□ Page, Edward C. (2006) □ *The Origins of Policy* □ in Michael Moran, Martin Rein and Robert E. Goodin (Eds.) *The Oxford Handbook of Public Policy*, Oxford: Oxford University Press.

מרכיבי הציון הסופי :

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 50 %
מטלות הגשה במהלך הסמסטר: תרגילים / עבודות / מבדקים / דוחות / פורום / סימולציה ואחרות
50 %

מידע נוסף / הערות: